

Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji v roce 2016

Zpracovala: Mgr. Zuzana Starostová, krajský protidrogový koordinátor

Odkaz na internetovou prezentaci Olomouckého kraje věnovanou protidrogové prevenci:

<http://www.kr-olomoucky.cz/protidrogova-prevence-cl-85.html>

Obsah:

1	Drogová scéna – situace v Olomouckém kraji.....	3
2	Koordinace protidrogové politiky.....	8
2.1	Institucionální zajištění.....	8
2.1.1	Krajské institucionální zajištění koordinace.....	8
2.1.2	Místní zajištění koordinace protidrogové politiky	9
2.2	Strategické dokumenty protidrogové politiky.....	10
2.3	Další významné aktivity v oblasti protidrogové politiky.....	11
3	Finanční zajištění služeb pro uživatele drog.....	11
3.1	Způsob financování služeb Olomouckým krajem.....	11
3.2	Způsob zajištění financování protidrogových služeb obcemi.....	13
3.3	Financování služeb Evropskými fondy.....	13
3.4	Výdaje na protidrogovou prevenci podle typů služeb.....	14
4	Služby poskytované uživatelům drog a osobám ohroženým drogami.....	15
4.1	Specifická primární prevence.....	15
4.2	Služby v oblasti snižování rizik.....	17
4.3	Služby v oblasti ambulantní léčby.....	19
4.4	Služby v oblasti rezidenční léčby.....	20
4.5	Služby v oblasti následné péče.....	20
4.6	Ostatní specializované programy.....	21
5	Závěr.....	21

1 Drogová scéna – situace v Olomouckém kraji

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje pro oblast protidrogové politiky je Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2015 – 2018, který byl dne 24. 4. 2015 usnesením č. UZ/15/32/2015 schválen Zastupitelstvem Olomouckého kraje. Kromě nelegálních drog je zaměřen i na problematiku užívání alkoholu a tabáku a patologické hráčství.

Implementačním nástrojem Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2018 je Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2015 – 2016.

Tento Akční plán reaguje na aktuální situaci a přizpůsobuje svoje aktivity tak, aby se jejich prostřednictvím podařilo dosáhnout cílů Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2016. Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2015 – 2016 je rozdělen na dvě oblasti: oblast primární prevence a oblast snižování rizik, léčby, následné péče a sociálního začleňování.

Poradním orgánem Rady Olomouckého kraje je Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí.

K zajištění vertikální i horizontální koordinace protidrogové politiky v Olomouckém kraji přispívá i činnost krajského protidrogového koordinátora, který pracuje na odboru zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje a je podřízen přímo vedoucímu odboru.

Kromě stabilní činnosti již tradičních služeb byla provozována nově vzniklá zdravotnická zařízení – Adiktologická ambulance organizace Darmoděj z.ú. v Jeseníku a Adiktologická ambulance prevence a léčby závislostí (Nestátní interní oddělení s.r.o.) v Olomouci. Služba Terapeutické centrum v Olomouckém kraji se specializuje na osoby s problémem hazardního hráčství a na blízké osob ohrožených návykovým chováním (dříve Ambulance adiktologie), Společnost Podané ruce o.p.s., působí v omezeném časovém rozsahu také ve městě Zábřehu a Statutárním městě Prostějově.

Na drogové scéně Olomouckého kraje opět výrazně převládalo zneužívání pervitinu jako primární drogy. Velkým problémem v celé populaci zůstává zneužívání alkoholu.

Ve všech regionech Olomouckého kraje je klienty kromě marihuany a alkoholu nejčastěji užíván pervitin, legálně i nelegálně získané léky, další syntetické a taneční drogy. V hojně míře se zneužívá sezónně opium a halucinogenní houby. Stále převládá vysoká míra sezonní konzumace opia. U většiny klientů je primární droga kombinována se zneužíváním alkoholu, marihuany, sezónních drog (surové opium, lysohlávky) a léků. V komunitě Olašských Romů jsou zneužívány substituční látky.

V květnu 2016 se v Olomouckém kraji konal Celostátní sjezd záchytných stanic v České republice. Tuto akci uspřádalo Psychiatrické oddělení Vojenské nemocnice Olomouc.

Užívání návykových látek v obecné populaci, ve školní populaci

V roce 2015 byla v Olomouckém kraji provedena studie část mezinárodní studie ESPAD zaměřená na užívání návykových látek ve školní populaci mládeže (ročník narození 1998 – 2000).

Dle předběžných, dosud nepublikovaných výsledků, které poskytlo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, se mladí lidé v Olomouckém kraji výrazněji odlišují od celostátního průměru ve vyšší míře užívání návykových látek, zejména v oblasti kouření (denní kuřáci) a pití nadměrných dávek alkoholu, dále v oblasti užívání konopných látek, amfetaminů, pervitinu a anabolik. Ve srovnání s celostátním průměrem také subjektivně vnímají kokain a crack jako lépe dostupné.

I když došlo oproti výsledkům předchozí studie ESPAD provedené v roce 2011 ve výše zmíněných oblastech k mírnému zlepšení, situace v užívání návykových látek ve školní populaci mládeže v Olomouckém kraji zůstává stále horší než ve většině krajů České republiky.

(Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2017. Předběžné výsledky studie ESPAD v Olomouckém kraji. Nepublikováno.)

Užívání drog v prostředí zábavy, nočního života

V prostředí nočního života působí dlouhodobě zejména služba Terénní programy Olomouc, (Společnost Podané ruce o.p.s.) a méně často i Terénní program Kappa – Help (KAPPA-HELP, z.s.) v Přerovském regionu.

Problémové formy užívání drog

V Přerově a v Prostějově probíhala v některých lékárnách v omezené míře distribuce injekčních stříkaček (balíčky), která byla pro uživatele návykových látek bezplatná.

Nové syntetické drogy

Ani ve službách, ani policií České republiky nebyly zachyceny žádné nové syntetické drogy.

Hazardní hrani

Na cílovou skupinu hazardních hráčů a osob blízkých je zaměřena zejména činnost Terapeutického centra v Olomouckém kraji, Společnost Podané ruce, o.p.s., které nabízí své služby v Olomouci, Prostějově (1 x týdně) a ve městě Zábřeh (1 x týdně). Tato služba provozuje i svépomocný web pro hazardní hráče (<http://gambling.podaneruce.cz/>), který je propojen i se sociální sítí facebook. V roce 2016 začala nově pracovat podpůrná skupina pro hazardní hráče. V roce 2016 pracovníci pracovali také s cílovou skupinou uživatelů návykových látek.

Organizace P-centrum, spolek, realizovala projekt Prevence gamblingu a přidružených závislostí u středoškolské a učňovské mládeže, v jehož rámci bylo realizováno 30 programů pro 650 žáků.

Drogová kriminalita:

Drogová kriminalita – Policie České republiky

Z významných záchytů je vhodné zmínit zajištění 5570 tablet léčiva Cirrus.

Následující údaje jsou převzaty od Policie České republiky, Olomoucký kraj, 2016:

Celkový počet přestupků podle § 30, odst. 1, písm. j) a písm. k) ke **zpracování** (přijatých) v r. 2016: 9
Celkový počet přestupků podle § 30, odst. 1, písm. j) a písm. k) **projednaných** v r. 2016: 9

Tabulka 1-1: Počet osob/pachatelů přestupků **projednaných** v r. 2016 podle § 30, odst. 1, písm. j) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v rozdělení podle věku pachatele a drogy:

Přestupky držení drog § 30 odst. 1, písm. j	Věk osoby	
	Do 18 let	Přes 18 let
Konopné drogy	11	36
Pervitin		16
Extáze		
Heroin		
Kokain		
Subutex/Suboxone		
Houby obsahující OPL		
Jiná OPL		
Celkem osob	11	52

Poznámka: "Celkem osob" nemusí být součtem osob ve sloupci, protože jedna osoba mohla být sankcionována za držení více drog zároveň. Např. 1 osoba, která byla sankcionována zároveň za držení konopných drog, pervitinu a extáze, bude vykázána v každém řádku podle typu drogy, ale jen jednou v řádku „Celkem osob“.

Tabulka 1-2: Počet osob/pachatelů přestupků **projednaných** v r. 2016 podle § 30, odst. 1, písm. k) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, podle věku pachatele a drogy

Rostliny/houby	Věk osoby	
	Do 18 let	Přes 18 let
Rostliny konopí		16
Jiné rostliny nebo houby obsahující OPL		
Celkem osob		16

Poznámka: "Celkem osob" nemusí být součtem osob ve sloupci, protože jedna osoba mohla být sankcionována za držení více drog zároveň. Např. 1 osoba, která byla sankcionována zároveň za držení konopných drog, pervitinu a extáze, bude vykázána v každém řádku podle typu drogy, ale jen jednou v řádku „Celkem osob“.

Tabulka 1-3: Množství drog zajištěných v r. 2016 v rámci **projednaných** přestupků podle § 30, odst. 1, písm. j) a k) zákona č. 200/1990 Sb. v rozdělení podle drog

Druh drogy	Celkové množství
Konopné drogy (g)	1231,91
Rostliny konopí (ks rostlin)	69
Pervitin (g)	7,156
Extáze (ks tablet)	
Heroin (g)	
Kokain (g)	
Subutex/Suboxone (ks tablet)	
Houby obsahující OPL (ks)	
Jiné rostliny obsahující OPL (ks)	

Tabulka 1-4: Počet osob/pachatelů přestupků projednaných v r. 2016 (1) na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi podle § 30 odst. 1, zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

Přestupek	Počet osob/pachatelů přestupků
§ 30, odst. 1, písm. a)	59
§ 30, odst. 1, písm. b)	1
§ 30, odst. 1, písm. d)	1
§ 30, odst. 1, písm. e)	2
§ 30, odst. 1, písm. f)	3
§ 30, odst. 1, písm. p)	5

Tabulka 1-5: Počet osob/pachatelů správních deliktů podle zákona č. 379/2005 o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami.

Správní delikt	Počet osob/pachatelů správního deliku
§ 4: Prodej tabáku pomocí automatu, u kterého nelze vyložit prodej osobě mladší 18 let věku	0
§ 6 Prodej tabáku osobám mladším 18 let	0
§ 8 Zákaz kouření na veřejných a jiných zákonem specifikovaných místech	0
§ 12 Zákaz prodeje alkoholu (mladším 18 let, pomocí automatů apod.)	0
§ 13 Zákaz prodeje alkoholu na veřejných akcích s důvodným rizikem nárůstu problémů	0
§ 15 Zákaz vstupu osob zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek	0

Projednané přestupky podle jednotlivých paragrafů zákona č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve znění (do 30. 9.2016) – obce a Olomoucký kraj:

Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi						
§	číslo řádku	Do 18 let		Přes 18 let		Celkem
		KÚ	obec	KÚ	obec	
a	b	29	30	31	32	33
30 1/j	71				40	40
30 1/k	72				8	8
celkem					48	48

Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje, 2016

Další informace k situaci v Olomouckém kraji

V sociálně vyloučených lokalitách Olomouckého kraje jsou poskytovány služby zaměřené spíše na sociální začleňování. V některých probíhají i terénní programy pro uživatele drog, např. v Přerově, Jeseníku, Prostějově a v obcích Šumperska a Jesenicka.

I v roce byly klientům dostupné všechny typy odborné péče dle § 20 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. kromě stacionárních programů.

Sociální podnik - kavárna „Naše café“ v Olomouci, který podporuje klienty Doléčovacího centra organizace P- centrum v začlenění do pracovního procesu, se úspěšně začlenil mezi vyhledávané kavárny centra Startutárního města Olomouce.

Terapeutické centrum v Olomouckém kraji, zaměřené zejména na cílovou skupinu patologických hráčů a nelátkových závislostí poskytuje své služby kromě Olomouce i v Zábřehu a Prostějově.

Klienti neziskové organizace Darmoděj, z.ú. v Jeseníku mají možnost využívat nabídky projektu Centrum služeb pro osoby s chronickým duševním onemocněním, podpořeného z Norských fondů.

2 Koordinace protidrogové politiky

2.1 Institucionální zajištění

2.1.1 Krajské institucionální zajištění koordinace

Krajský protidrogový koordinátor

Funkce protidrogového koordinátora Olomouckého kraje byla zřízena k 15. 9. 2001, a to od počátku v úvazku 1,0. Od 1. 7. 2002 pracuje na odboru zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje a je podřízen přímo vedoucímu odboru. Zajišťuje vertikální i horizontální koordinaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji.

Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí

Komise je poradním orgánem Rady Olomouckého kraje. Zabývá se otázkami prevence kriminality, protidrogové politiky a primární prevence rizikového chování ve školství. Má 15 členů. V roce 2016 proběhla 4 setkání této komise.

Tajemníkem komise je manažer prevence kriminality Mgr. Michal Poláček.

Seznam členů komise a kontakt na jejího tajemníka je umístěn na webových stránkách Olomouckého kraje:

<http://www.kr-olomoucky.cz/komise-pro-prevenci-kriminality-a-drogovych-zavislosti-cl-1250.html>

Horizontální koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

Krajská protidrogová koordinátorka spolupracuje s manažerem prevence kriminality (pracovník odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje), krajským koordinátorem romských poradců (pracovník odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje), metodikem prevence rizikového chování (pracovník odboru školství, sportu a kultury Krajského úřadu Olomouckého kraje), zdravotnickými zařízeními i policií. Spolupráce je dobrá, probíhá v různé intenzitě a má různé formy, včetně spolupráce při přípravě strategií.

Krajská protidrogová koordinátorka je také aktivně zapojena do Komunitního plánování sociálních služeb v Olomouci, v pracovní skupině „Občané ohrožení drogou“, a do projektu Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji, v pracovní skupině „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ (manažerka pracovní skupiny). Dále je členkou pracovní skupiny pro prevenci kriminality (pracovní skupina ad hoc) a realizačně – manažerského týmu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb.

V rámci pracovní skupiny „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji dochází k pravidelnému společnému setkávání zástupců neziskových organizací působících v oblasti protidrogové prevence a krajské protidrogové koordinátorky. Pracovní skupina se setkává jednou měsíčně.

Do protidrogové politiky v Olomouckém kraji je zapojena řada institucí, organizací a odborníků z různých oblastí protidrogové prevence.

2.1.2. Místní zajištění koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

V Olomouckém kraji je 5 okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk) se 13 obcemi s rozšířenou působností. Kontaktní pracovník byl určen ve všech 13 obcích s rozšířenou působností a i v dalších 4 obcích. Výměna informací, řešení problémů a konzultace probíhají elektronickou cestou i osobním kontaktem. Služby pro uživatele drog poskytované neziskovým sektorem jsou součástí komunitního plánování obcí a jejich zástupci se přímo podílí na vytváření komunitních plánů sociálních služeb.

Žádná z obcí Olomouckého kraje nemá zpracován samostatný dokument pro oblast protidrogové politiky, ani o její realizaci nevydává samostatnou výroční zprávu. Problematika osob zneužívajících návykové látky a hazardních hráčů je začleněna do komunitních plánů rozvoje sociálních služeb jednotlivých obcí – je to jedna z cílových skupin.

Kontaktní pracovníci obecních úřadů – protidrogová prevence

ADRESA	KONT. PRAC.	ODBOR	TELEFON	E-MAIL
MÚ Šumperk, Lautherova 1, 787 01	Bc. Slavěna Karkošková	Odbor sociálních věcí	583 388 919	slavena.karkoskovaova@musum.cz
MÚ Javorník, Nám. Svobody 134, 790 70	Stoupalová Simona	Odbor tajemníka	584 458 789	socialni.stp@mujavornik.cz
MÚ Mohelnice, U Brány 2, 789 85	Fričarová Eva	Odbor sociálních věcí – vedoucí	583 452 163	fricarovae@mu-mohelnice.cz
Magistrát města Olomouce, Kosmonautů 10, 779 11	Fritscherová Jarmila, PhDr.	Odbor sociálních služeb a zdravotnictví	583 212 168, 777 977 182	jarmila.fritscherova@mmol.cz
MÚ Jeseník, Masarykovo nám.1/167, 790 01	Ptáčková Bohumila.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	584 498 414	bohumila.ptackova@mujes.cz
MÚ Zlaté Hory, Nám. Svobody 80, 793 76	Zondláková Alena, Bc., DiS.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	584 453 059	alena.zondlakova@zlatehory.cz
MÚ Prostějov, Nám. T.G. Masaryka 131/12, 796 01	Petrželová Gabriela, Bc.	Odbor sociálních věcí	582 329 341	Gabriela.Petrzelova@prostejov.eu

MÚ Šternberk, Horní nám. 16, 785 01	Zajacová Jitka, Ing.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, vedoucí	585 086 527 mobil: 725 765 695	zajacova@sternberk.cz
MÚ Uničov, Masarykovo nám. 1, Uničov, 783 91	Kovařík Josef.	Odbor obrany a krizového řízení	585 088 331	jkovarik@unicov.cz
MÚ Zábřeh, Nám. Osvobození 345/15, 789 01	Machová Miroslava, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	583 468 121	miroslava.machova@muzabreh.cz
MÚ Konice, Na Příhonech 405 , 798 52	Koudelková. Hana, Mgr..	Vedoucí odboru soc. věcí	582 401 471	hana.koudelkova@konice.cz
MÚ Litovel, nám. Přem. Otakara 778, 784 01	Rozehnalová Zuzana	Odbor sociální a správní,	585 153 231	rozehnalova@mestolitovel.cz
MÚ Hanušovice, Hlavní ulice 92, 788 33	Pospíchalová Eva, Mgr., Bc..	Odbor sociální, vedoucí	583 034 423	pospichalova@muhanusovice.cz
MÚ Hranice, Pernštějnské nám. 1, 753 37	Škapová Martina, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	581 828 440	martina.skapova@mesto-hranice.cz
Magistrát města Přerova, Nám. T.G.M. 2, 750 11	Buš Boleslav	Odbor sociálních služeb a zdravotnictví	581 268 793	boleslav.bus@prerov.eu
MÚ Kojetín, Masarykovo nám. 20, 752 01	Přehnalová Alice	Odbor sociálních věcí	581 277 437	a.prehnalova@radnice.kojetin.cz
MÚ Lipník nad Bečvou náměstí T.G. Masaryka 89, 751 31	Mainušová Jana, DiS.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví		mainusova@mesto-lipnik.cz

2.2 Strategické dokumenty protidrogové politiky Olomouckého kraje

Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2015 – 2018, který byl dne 24. 4. 2015 schválen usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje č UZ/15/32/2015, je základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje pro oblast protidrogové politiky. Kromě nelegálních drog je zaměřen také na problematiku užívání alkoholu a tabáku a patologického hráčství.

Implementačním nástrojem Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2018 je **Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2015 – 2016**.

Oblast primární prevence je součástí také Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2018

<https://www.kr-olomoucky.cz/dokumenty-vyrocní-zpravy-cl-359.html>

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2015 - 2017, v jehož rámci vyvíjí činnost pracovní skupina „Osoby ohrožené návykovým jednáním“.

<https://www.kr-olomoucky.cz/strednedobe-planovani-socialnich-sluzeb-cl-288.html>

Protidrogová koordinátorka je manažerkou této pracovní skupiny a zároveň i členkou realizačně - manažerského týmu pro Střednědobý plán.

Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2013 – 2016 byla schválena usnesením rady Olomouckého kraje UZ/26/38/2012 ze dne 21. září 2012.

<http://www.kr-olomoucky.cz/prevence-kriminality-cl-292.html>

Výchozí částí této strategie je bezpečnostní analýza území kraje, institucionální analýza a sociodemografická analýza, která určuje cíle a priority v oblasti prevence kriminality, které mohou přispět k eliminaci kriminálně rizikových jevů. Oblast protidrogové prevence se v tomto dokumentu, jako jedna z dalších oblastí přispívající k řešení sociálně patologických jevů, objevuje pouze v popisu organizační struktury kraje a v rámci popisovaných dotačních titulů kraje. Cíleně se oblast protidrogové prevence v záměrech a prioritách strategie prevence kriminality, s odkazem na svou vlastní samostatnou strategii, neobjevuje.

2.3 Další významné aktivity v oblasti protidrogové politiky v r. 2016

Název aktivity	Realizátor	Cílová skupina	Popis aktivity
Regionální konference PPRCH	Pedagogicko – psychologická poradna Olomouc	Pedagogové, metodici primární prevence	prevence rizikového chování
Celostátní sjezd záchytných stanic v České republice	Psychiatrické oddělení Vojenské nemocnice Olomouc	Vedoucí a pracovníci Protitoxikomanických a protialkoholních záchytných stanic	konference

3 Finanční zajištění služeb pro uživatele drog

3.1 Způsob financování služeb Olomouckým krajem

Olomoucký kraj každoročně vyhlašuje dotační program pro oblast sekundární a terciární protidrogové prevence, v roce 2016 to byl **Dotační program Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence pro rok 2016**.

V jeho rámci obdržely neziskové organizace z rozpočtu Olomouckého kraje v roce **2 500 000 Kč**.

Program finanční podpory poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji 2016
Podprogram č. 2 nabízel finanční podporu z rozpočtu Olomouckého kraje sociálním službám,

které byly podpořeny z Podprogramu č. 1. Dotace byly určeny na poskytování sociálních služeb nestátními neziskovými organizacemi

Organizace také mohly získat finanční prostředky formou **individuální žádosti**. V roce 2016 neobdržel touto cestou příspěvek žádný projekt protidrogové prevence.

Činnost Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice je každoročně podpořena z rozpočtu Olomouckého kraje částkou **6 099 000 Kč**.

3-1 Výdaje na protidrogovou politiku z rozpočtu Olomouckého kraje v roce 2016

Výdaje	Popis	Výše (v Kč)
Dotační program Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence pro rok 2016	Je určen osobám, jejichž činnost nebo výstupy činnosti mají přínos pro Olomoucký kraj a jeho obyvatele a které poskytují na území Olomouckého kraje služby pro uživatele drog - typy odborné péče dle § 20 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb., a jsou současně poskytovatelem sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.	2 500 000
Program finanční podpory poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji 2016 Podprogram č. 2	Dotace z rozpočtu Olomouckého kraje určená na poskytování sociálních služeb nestátními neziskovými organizacemi	1 594 000
Protialkoholní a protitoxikomanická záchytná stanice		6 099 000
Vzdělávání vybraných metodiků primární prevence na školách a školských zařízeních	příspěvek z rozpočtu Olomouckého kraje pro příspěvkovou organizaci Pedagogicko-psychologickou poradnu na vzdělávání vybraných metodiků primární prevence na školách a školských zařízeních - roční vzdělávací cyklus, který vrcholí krajskou konferencí primární prevence	150 000
Celkem		10 343 000

3.2 Způsob zajištění financování protidrogových služeb obcemi

Obce velmi často nemají ve svých rozpočtech částku na podporu protidrogové prevence přesně vyčleněnu. Všechny služby, na jejichž financování se podílel Olomoucký kraj, byly podpořeny i z rozpočtu obcí.

Tabulka 3-2: Výdaje z rozpočtu obcí v roce 2016

Obec	Služba	Částka (Kč)
Statutární město Prostějov	Kontaktní centrum v Prostějově	140 000
Statutární město Prostějov	Terapeutické centrum v Olomouckém kraji	50 000
Statutární město Olomouc	Terénní programy v Olomouci	130 000
Město Litovel	Terénní programy v Olomouci	20 000
Město Šternberk	Terénní programy v Olomouci	48 000
Město Uničov	Terénní programy v Olomouci	30 000
Město Zábřeh	Terénní programy na Šumpersku	50 000
Město Zábřeh	Terapeutické centrum v Olomouckém kraji	50 000
Město Mohelnice	Terénní programy na Šumpersku	30 000
Město Hanušovice	Terénní programy na Šumpersku	10 000
Obec Libina	Terénní programy na Šumpersku	20 000
Obec Postřelmov	Terénní programy na Šumpersku	10 000
Obec Třeština	Terénní programy na Šumpersku	20 000
Statutární město Olomouc	Práce s klienty v konfliktu se zák.	105 000
Statutární město Olomouc	Terapeutické centrum v Olomouckém kraji	340 000
Město Jeseník	Kontaktní centrum Darmoděj	34 000
Město Jeseník	Terénní program Darmoděj	32 000
Město Jeseník	Služba následné péče Darmoděj	26 000
Kobylá nad Vidnavkou	Terénní program	3 000
Mikulovice	Terénní program	5 000
Statutární město Olomouc	P-centrum, Prev.riz.chov. - sel. prim.prev.	416 000
Statutární město Olomouc	Poradna pro alkoholové a jiné závislosti	157 000
Statutární město Olomouc	Doléčovací centrum	224 000
Statutární město Olomouc	Sdružení D – prim prev.	320 000
Statutární město Olomouc	Centrum prevence rizikové virtuální komunikace	80 000
Šumperk	K-centrum PONTIS Šumperk o.p.s.	173 000
Obec Libina	Terénní programy na Šumpersku	7 000
Statutární město Přerov	Prog. specif.prim.prev. pro žáky SŠ a ZŠ okresu Přerov	55 000
Statutární město Přerov	Terénní program KAPPA-HELP	55 000
Statutární město Přerov	Zajištění provozu a služeb KKC Kappa	55 000
Hranice	Terénní program KAPPA-HELP	5 000

Kojetín	Poraden. centrum pro problémy se závislostmi a terénní program pro osoby ohrožené drogovou závislostí	32 000
Statutární město Olomouc	Kontaktní centrum v Olomouci	260 000
		69 000
Celkem		3 041 000

3.3 Financování služeb evropskými fondy

Evropské fondy byly v Olomouckém kraji pro financování služeb využívány pouze doplňkově, nebyla z nich financována standardní činnost služeb. Olomoucký kraj nebyl realizátorem žádného z projektů.

Projekt Centrum služeb pro osoby s chronickým duševním onemocněním neziskové organizace Darmoděj, z.ú. v Jeseníku byl podpořen z Norských fondů.

3.4 Výdaje na protidrogovou prevenci podle typu služeb

Kromě příspěvkových organizací zřizovaných státem, krajem nebo obcemi (sociální oblast, zdravotnictví, školství) jsou v oblasti protidrogové politiky Olomouckého kraje nejvýznamnějšími subjekty nestátní neziskové organizace. Jejich činnost je zajištěna financováním převážně ze státního rozpočtu, z rozpočtu Olomouckého kraje a z rozpočtů obcí.

Tabulka 3-4: Souhrn výdajů podle typu služeb/podle účelu 2016

Typ služeb	2016		
	rozpočty		Evropské fondy
	kraje	obcí	
Primární prevence*	150 000	871 000	0
Primárně-preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními	0	0	0
Primárně-preventivní programy realizované jinými subjekty	0	871 000	0
Jiné a nezařazené preventivní programy	0	0	0
Harm reduction	3 050 000	1 186 000	0
Terénní programy	1 757 000	384 000	0
Kontaktní centra	954 000	662 000	0
Sloučené programy kontaktních center a terénních programů	339 000	140 000	0
Jiné a nezařazené harm reduction programy	0	0	0
Ambulantní služby	994 000	629 000	0
Ambulantní služby zdravotní	126 000	597 000	0
Ambulantní služby sociální	868 000	32 000	0

Jiné a nezařazené ambulantní služby	0	0	0
Preventivní a léčebné služby ve vězení	50 000	105 000	0
Rezidenční služby	0	0	0
Lůžkové zdravotní služby	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0
Domovy se zvláštním režimem** určené primárně osobám s diag. závislosti, příp. jiné zařízení pro chronickou (paliativní) péči osob s diag. závislosti	0	0	0
Jiné a nezařazené rezidenční služby	0	0	0
Ostatní	6 707 000	250 000	235 000
Celkem	10 951 000	3 041 000	235 000

4 Služby poskytované uživatelům drog a osobám ohroženým drogami

Síť těchto služeb není formálně definována.

4.1 Specifická primární prevence

Aktivity v oblasti specifické primární prevence

V největším rozsahu se těmto aktivitám věnuje organizace P-centrum, spolek, která významným způsobem pracuje v rámci Programů primární prevence také s pedagogy.

Na jednotlivých školách jsou realizovány minimální preventivní programy, některé školy realizují i další aktivity a projekty v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

Mezi největší vzdělavatele a realizátory programů v Olomouckém kraji patří již zmíněné P-centrum, spolek KAPPA – HELP z.s. (Přerov a okolí), kde se také věnují vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, Sdružení D (Olomouc), Společnost Podané ruce, o.p.s. (Prostějov a okolí).

Centrum prevence rizikové virtuální komunikace (Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta) v Olomouci se zabývá vzděláváním, výzkumem, intervencí a osvětou spojenou s rizikovým chováním na internetu a souvisejícími fenomény.

V tomto roce se také konala tradiční regionální konference Primární prevence rizikového chování. Jejím pořadatelem byla Pedagogicko – psychologická poradna Olomouc.

Tabulka 4-1: Programy primární prevence realizované v r. 2016

Název projektu/programu	Realizátor programu (pracoviště)	Cílová skupina/počet	Charakteristika aktivit	PP Všeobecná/ Selektivní/ Indikovaná	Certifikovaná služba (ano/ne)
P-centrum-programy specifické primární prevence	P-centrum, spolek Olomouc, Centrum primární prevence	Žáci 2. stupně ZŠ/2 750	Interaktivní práce s kolektivem, prožitkové lekce	selektivní	ano
Vzdělávání školních metodiků prevence pro rok 2016	P-centrum, spolek Olomouc Centrum primární prevence	25 školní metodici prevence ze ZŠ a SŠ	Nabídka vzdělávacího 250 hodinového programu specializačního studia pro školní metodiky prevence	všeobecná	
Prevence rizikového chování na školách v Olomouckém kraji prostřednictvím interaktivních zážitkových programů	Sdružení D Olomouc	Žáci 2. stupně ZŠ a studenti SŠ	Interaktivní zážitkové programy formou dramaterapie	selektivní	ne
Programy selekt. prim.prev. v Drama centru Olomouc	Sdružení D Olomouc				ne
Program specifické primární prevence KAPPA-HELP	o.s.KAPPA-HELP Přerov	Žáci 1. a 2. stupně ZŠ Studenti SŠ	Komplexní program primární prevence zahrnující základní téma této oblasti	selektivní	ano
Vzdělávání školních metodiků prevence pro rok 2016	KAPPA-HELP, z.ú. Přerov	školní metodici prevence ze ZŠ a SŠ	Nabídka vzdělávacího 250 hodinového programu specializačního studia pro školní metodiky prevence	všeobecná	

E-Bezpečí	Centrem prevence rizikové virtuální komunikace		Projekt je zaměřený na prevenci, vzdělávání, výzkum, intervenci a osvětu spojenou s rizikovým chováním na internetu a souvisejícími fenomény. Projekt je realizován Centrem prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého		
-----------	--	--	---	--	--

* VP – všeobecná prevence, SP – selektivní prevence, IP – indikovaná prevence

4. 2 Služby v oblasti snižování rizik

Služby v oblasti snižování rizik spojených s užíváním drog zajišťuje v Olomouckém kraji 5 kontaktních center. V každém regionu se nachází kontaktní centrum a jsou realizovány terénní programy. Klientům a blízkým osobám jsou všechny služby nabízeny dle standardů odborné způsobilosti Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. V roce 2016 nedošlo v této oblasti k žádným výrazným změnám.

Převážnou většinu klientů Kontaktního centra v Olomouci stále tvoří intravenózní uživatelé pervitinu, i když stále více klientů předchozí na šetrnější způsoby užívání.

Kontaktní centrum Prostějov (Společnost Podané ruce o.p.s.) poskytuje 2 služby: standardní kontaktní a poradenský program a terénní program. V Prostějovském regionu je klienty nejčastěji užíván pervitin (kromě marihuany a alkoholu). Kontaktní centrum navštěvují také klienti - uživatelé heroinu, kteří patří do olašské komunity Romů. V romské komunitě jsou také zneužívány substituční látky.

Kontaktní centrum Kappa v Přerově má v cílové skupině nejvíce zastoupeny intravenózní uživatele pervitinu. V tzv. opiové sezóně se ve významné míře objevují uživatelé surového opia. V tomto období je Přerov a jeho okolí místem, do kterého se stahují uživatelé opia z celé České republiky.

Služba Terénní programy na Šumpersku působí ve městech Zábřeh, Mohelnice a Hanušovice a obcích Libina, Postřelmov, Třeština a v jejich blízkém okolí. Služba Terénní programy v Olomouci působí i v Uničově, Šternberku a Litovli. V Uničově pracuje kromě klientů

užívajících tradiční drogy i s uživateli opiátů. Jedná se převážně o sezónní užívání. Kuřákům marihuany jsou distribuovány filtry Rolls. Nabídka je také rozšířena o barevné injekční stříkačky „NeverShare“, snižující riziko náhodného sdílení uživateli

Tabulka 4-2: Služby v oblasti snižování rizik poskytované v r. 2016 ((včetně programů snižování rizik na tanečních akcích, v klubech a prostředí noční zábavy)

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby *	Cílová skupina	Počet klientů	Počet kontaktů ¹	Počet vydaných inj. str.	Územní působnost
K-centrum Darmoděj	Darmoděj, z.ú.	KPS	Problémoví uživatelé drog	171	1892	6066	Jesenicko
K-centrum Krédo	PONTIS Šumperk o.p.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	143	1419	33634	Šumpersko
Kontaktní centrum v Olomouci	Společnost Podané ruce, o.p.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	354	7602	36820	Olomoucko
Kontaktní centrum v Prostějově	Společnost Podané ruce, o.p.s.	KPS, TP	Problémoví uživatelé drog	147	1381	17312	Prostějovsko
KKC Kappa	KAPPA-HELP,z.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	185	2608	20872	Přerovsko
Terénní programy v Olomouci	Společnost Podané ruce, o.p.s.		Problémoví uživatelé drog	218	1540 (+278 kontaktů na akcích)	23437	Olomoucký region
Terénní programy na Šumpersku	Společnost Podané ruce, o.p.s.	TP	Problémoví uživatelé drog	262	1491	14022	Šumperský region
Terénní program Kappa-Help	KAPPA-HELP, z.s.	TP	Problémoví uživatelé drog	647	1178 (+10 kontaktů na akci)	4223	Přerovský region
Terénní program Babylon	Darmoděj, z.ú.	TP	Problémoví uživatelé drog				Jesenický region

* TP – terénní programy, KPS – kontaktní centra, KPS a TP – sloučené programy

U většiny klientů služeb je zastoupena kombinace primární drogy se zneužíváním alkoholu, marihuany, sezónních drog (surové opium, lysohlávky) a léků.

V rámci služby Terénní program Kappa-Help jsou do lékáren distribuovány tzv. bezpečné balíčky, díky čemuž dochází také k monitoringu využívání lékáren uživateli drog.

Některé služby vnímají jako velkou pozitivní změnu navázání hlubší spolupráce s pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí, kdy do služeb dochází matky uživatelky. S některými je možné navázat systematickou spolupráci, která je zaměřena na téma užívání, možnosti léčby, abstinence apod. S klientkami samozřejmě pracují na bázi důvěry, anonymity a mlčenlivosti.

Síť služeb se z hlediska územního pokrytí a dostupnosti služeb obyvatelům Olomouckého kraje v jednotlivých regionech jeví jako dostačující.

Problémem stále zůstává nedostatečné financování některých služeb, zejména terénních programů, které jim neumožňuje vykonávat jejich činnost v dostačném rozsahu a kvalitě.

4.3 Služby v oblasti ambulantní léčby

Ve Fakultní nemocnici v Olomouci je na Klinice psychiatrie v Ambulanci závislostí realizován program ambulantní léčby a programy substituce.

V Olomouci zajišťují program ambulantní léčby a poradenství neziskové organizace P-centrum, spolek a Společnost Podané ruce o.p.s. a zdravotnické zařízení Adiktologická ambulance prevence a léčby závislostí (Nestátní interní oddělení s. r. o.) v Olomouci.

Poradna pro alkoholové a jiné závislosti P-centra, spolku opět zaznamenala nárůst počtu klientů s problémem závislosti na alkoholu .

V Jeseníku působí adiktologická ambulance organizace Darmoděj, z.ú.

Ambulantní léčbu závislosti na léčbu závislosti na legálních i nelegálních drogách poskytují také psychiatrické ordinace. Na webu Olomouckého kraje lze najít základní přehled těchto služeb:

<http://www.kr-olomoucky.cz/prehled-psychiatrickych-a-adiktologickych-sluzeb-cl-2757.html>

I přes to, že ve výše zmíněném přehledu jsou některá zařízení uvedena, dle sdělení pracovníků služeb ve městě Šumperku stále chybí kvalitní psychiatrická popř. psychologická (psychoterapeutická) péče o uživatele trpící psychickou poruchou způsobenou užíváním drog či jiným duševním onemocněním, dále pak terapeutičtí pracovníci – odborníci na drogovou problematiku a adiktologická ambulance.

Služba Terapeutické centrum v Olomouckém kraji (Společnost Podané ruce o.p.s.) v Olomouci poskytuje individuální i rodinné poradenství, zaměřené na problematiku zvládání závislosti a problémů s hráčstvím včetně otázek dluhů a základního právního poradenství.

4.4 Služby v oblasti rezidenční léčby

V Olomouckém kraji je zajištěna střednědobá i dlouhodobá ústavní léčba závislostí v Psychiatrické nemocnici Marianny Oranžské v Bílé Vodě a v Psychiatrické léčebně ve Šternberku (Primariát VII. - Léčba závislostí). V Psychiatrické nemocnici v Bílé Vodě jsou k dispozici komunity i specializovaná oddělení pro komplexní léčbu závislostí. Pro klienty je v nabídce několik léčebných programů včetně začleněných terapeutických komunit (Terapeutická komunita Harmonie, Terapeutická komunita Fides a Terapeutická komunita Fénix).

V Psychiatrické léčebně ve Šternberku je zajišťována také soudně nařízená ústavní léčba.

Středisko sekundární prevence a léčby závislostí při Vojenské nemocnici v Olomouci poskytuje kromě detoxikace a detoxifikace také krátkodobou léčbu.

Detoxikace je poskytována také ve Fakultní nemocnici v Olomouci a v Psychiatrické nemocnici Marianny Oranžské v Bílé Vodě i v Psychiatrické léčebně ve Šternberku.

Činnost Protialkoholní a protitoxikomanické záhytné stanice, která je každoročně podpořena finančními prostředky Olomouckého kraje ve výši zhruba 6 milionů Kč, zajišťuje Vojenská nemocnice.

4.5 Služby v oblasti následné péče

V Olomouckém P-centru dlouhodobě probíhá úspěšný doléčovací program, který je určen klientům z celé České republiky. Jeho součástí je i nabídka chráněného bydlení ve dvou bytových jednotkách.

Další doléčovací program realizuje v úzké spolupráci s Psychiatrickou nemocnicí v Bílé Vodě občanské sdružení Darmoděj, z.ú.

Tabulka 4-5 Služby v oblasti následné péče

Název projektu/programu	Realizátor	Cílová skupina	Kapacita	Počet osob, kt. služby využily	Územní působnost, spádovost
P-centrum – Doléčovací centrum	P-centrum	Uživatelé alkoholových i nealkoholových drog, patologičtí hráči	15	36	Česká republika
Doléčovací centrum Restart	Darmoděj, z.ú..	Uživatelé alkoholových i nealkoholových drog, patologičtí hráči	24	44	Jesenický region

*ambulantní – následná péče ambulantní, pobytová – následná péče pobytová

4.6 Ostatní specializované programy

Klienty všech služeb, kteří mají problém se zákonem nebo jsou ve výkonu trestu, mohli využívat úspěšný program „Práce s klienty v konfliktu se zákonem“ probíhající v úzké spolupráci zejména s Vazební věznicí Olomouc a s věznicí Mírov.

Tabulka 4-6: Ostatní specializované programy

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Počet osob, které služby využily	Územní působnost, spádovost
Práce s klienty v konfliktu se zákonem	Společnost Podané ruce, o.p.s.	Služby ve vězení	Problémoví uživatelé drog a alkoholu, patologičtí hráči	287	Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj

5. Závěr

Na drogové scéně Olomouckého kraje opět výrazně převládalo zneužívání pervitinu jako primární drogy. Velkým problémem v celé populaci zůstává zneužívání alkoholu.

U většiny klientů je primární droga kombinována se zneužíváním alkoholu, marihuany, sezónních drog (surové opium, lysohlávky) a léků. V komunitě Olašských Romů jsou zneužívány substituční látky.

Ze státního rozpočtu byla výrazně finančně posílena oblast služeb a programů pro cílovou skupinu hazardních hráčů, což se pozitivně projevilo v jejich zkvalitnění a rozšíření.

Na cílovou skupinu hazardních hráčů a osob blízkých je zaměřena zejména činnost Terapeutického centra v Olomouckém kraji, Společnost Podané ruce, o.p.s., které nabízí své služby v Olomouci, Prostějově (1 x týdně) a ve městě Zábřeh (1 x týdně). Tato služba provozuje i svépomocný web pro hazardní hráče (<http://gambling.podaneruce.cz/>), který je propojen i se sociální sítí facebook. V roce 2016 začala nově pracovat podpůrná skupina pro hazardní hráče. V roce 2016 pracovníci pracovali také s cílovou skupinou uživatelů návykových láttek.

Organizace P-centrum, spolek, realizovala projekt Prevence gamblingu a přidružených závislostí u středoškolské a učňovské mládeže, v jehož rámci bylo realizováno 30 programů pro 650 žáků.

V květnu 2016 se v Olomouckém kraji konal Celostátní sjezd záchytných stanic v České republice. Tuto akci usprádalo Psychiatrické oddělení Vojenské nemocnice Olomouc.

V roce 2016 dochází k mírnému poklesu počtu klientů nízkoprahových služeb. Finanční podpora služeb i její mírné navýšení umožňuje pracovníkům kvalitnější práci s klientem a individuální přístup k němu, což se projeví v zájmu klienta o další ambulantní nebo rezidenční léčbu.

S ohledem na setrvalou drogovou kriminalitu a počty klientů v oblasti léčby užívání návykových látek, lze považovat situaci v užívání návykových látek v Olomouckém kraji za stabilizovanou. Je proto potřeba zachovat nebo mírně zvýšit podporu existujících zařízení. Předběžné výsledky studie ESPAD v Olomouckém kraji naznačují potenciální riziko zvýšení užívání návykových látek mezi mladými lidmi, proto by měla být věnována zvýšená podpora preventivním programům.